

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

125. Quare in consecratione Episcopali tres Episcopi adhibentur, ut visum est supra; & an sit de necessitate præcepti, vel ut alii volunt, de necessitate Sacramenti? Ex p. 12. t. 1. r. 175. [i.e. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

præcipue ornatu Pontificis; ipsa humilitate; quo enim celsior; eò humilitate apparet illustrior, & seipso. Blanditur Cathedra, specula est, non domus: qui elevavit, deicere potest. Consideras gradum, & calum metue: consideras fastigium dignitatis, & vide faciem abyssi deorsum. Occupare enim locum; & non facere fructum, nec loco expedit, nec persona. Hæc quidem hæc tenentur Bernard.

Sic igitur collocato Pastore in sua Sede, prorumpit universa Ecclesia in confessionem, & laudes Omnipotentis Dei; in quas omnis humana actio & institutum, merito desinere debet. Ducitur per templum novus Antistes, ut omnibus innotescat commendatur Summo Pastori, & Rectori omnium Deo; ut quem Ecclesie suæ Pastorem præesse voluit, propitius respiciat, det illi verbo, & exemplo proficere, & ad vitam unam cum grege sibi commisso sempiternam pervenire. Quantumlibet enim fuerit peritus gubernandi, inquit Chrysostomus, nisi inter hujusmodi gubernacula gratiam habeat, & pacem, quæ à Deo est, & naviculam simul, & navigantes procella involvet, mergetque profundo.

3. Sic vestitus, sic ornatus novus Præsul benedicit populo, ac dimittit Ecclesiam. Pleni autem amore, & spiritu divini Antistes, in mutuas salutationes, & in mutua oscula, mutuamque amplexus effundunt, mutuam sibi pacem tradentes, & accipientes.

4. Precatur sacer consecrator novo Præsuli tanquam spirituali filio suo in omni cura, ac solitudine subiecti sibi gregis, omnes salutes, & optatos successus; Præcatur novus Pontifex consecratori suo quem in Patris loco vetustissimis institutis, per omnem vitam habere, ac venerari jubetur ter elata voce, multos, felices, & prosperos annos.

5. Amor siquidem Pastorum, & concordia, salus, & incolumitas est gregis. Decet enim eos, qui omnis pacis, & amoris cæteris omnibus hominibus duces, & authores esse debet: ad cuius rei designationem, in veteri lege, non alii, quam Sacerdotes ignem in templo Dei, accendere iussi sunt; eos ipsos inter se nullis dissensionibus, nullis similitudinibus diffidere, sed mutuam pacem, & charitatem perpetuo colere. Sic enim amicis conjuncti, atque concordantes, viribus quoque magis pollebunt, omnisque inimicorum fraudes, atque insidias, omnem vim, & impetum, facilius sustinebunt, atque superabunt penitus. Amor, & Concordia Pontificum, amorem, & mutuam charitatem fovet Principum; Principum consensus, & concordia populi salus est.] Hæc utque Socolovius, & ex illo Barbosa de potest. Episcopi, part. 1. tit. 4. c. 5. num. 2.

6. Sed scias, amice Lector, divinum ingenium sancti Præceptoris Divi Thomæ paucis verbis omnia à nobis superius dicta, complecti in *Addit. ad 3. par. quest. 40. cap. 7. in corpore*, ubi docet, Episcopum habere supra Sacerdotem novem vestimenta; quæ sunt Caliga, Sandalia, Succinctorium, Tunica, Dalmatica, Mitra, Chirotheca, Annulus, & Baculus; quia novem sunt, quæ ipse super Sacerdotes potest; scilicet Clericos ordinare; Virgines benedicere; Basilicas dedicare vestes & Vasa consecrare. Vel per caligas significatur rectitudo gressuum: per Sandalia, quæ pedes tegunt, contemptus terrenorum: per Succinctorium quo stola ligatur cum alba, amor honestatis: per Tunicam per teverantiam, quia Iosephum tunicam talarem habuisse legitur, quasi descendentem usque ad talos, per quos significatur extremitas vitæ; per Dalmaticas largitas in operibus misericordiarum: per Chirothecas cautela in opere: per Mitram scientia utriusque testamenti; unde & duo cornua habet: per Baculum cura pastoralis, quæ debet colligere vagos quod significat curvitas in capite baculi;

sustentare infirmos, quod ipse stipes signat baculum & pungere lentos, quod significat stimulus in pede desponsator Christo: Episcopi enim sunt in Ecclesia loco Christi.

7. Horum Pontificalium ornamentorum antiquitas clarè constat ex Sancto Bernardo *Epist. 42.* circa finem, ubi inter ornamenta Episcopalia enumerat Mitram, Annulum, & Sandalia. Idem facit Innocentius I I I. *lib. 2. mist. Missa cap. 4. lib. 2. de Divino Offic. cap. 24.* & alii de rebus Ecclesiasticis Scriptores; quare multa hic missa faciemus apud prædictos Authores legenda. Et hæc omnia minutatim, & latè explicare volui circa mysticam interpretationem Rituum, qui in consecratione Episcopali ministrantur, nam dubito aliquos Episcopos, illos tantum materialiter adhibere, non autem formaliter, intelligendo videlicet quid ex illis Ritibus adhibentur mysticè significantur.

RESOL. CXXV.

Quare in Consecratione Episcopali tres Episcopi adhibeantur, ut visum est supra; & an sit ea necessitas præcepti, vel ut alii volum, de necessitate Sacramenti?
Ex p. 12. tract. 1. Ref. 125.

§. 1. **C**VM mysticas rationes aliorum Rituum consecrationis Episcopalis in superioribus Resolutionibus explicaverimus, visum est hic pro curiositate exquirere cur statutum sit Consecrationem Episcopalem à tribus Episcopis ministrandam esse. Et hoc cum Hallier de *Sacram. Ordin. part. 2. art. 1. §. 2. n. 9.* Quadruplicissimum de causa statutum esse concilio, ut tres saltem Episcopi Episcopali Ordinationi interessent, primum ad Episcopatus unitatem servandam; quia enim, ut habet Cyprianus, Episcopatus unus est Episcoporum multorum concordia numerofitate diffusus, nec Episcopus legitimus, esse potest qui à Coepiscoporum suorum Corpore & ab Ecclesie unitate desciscit: ideo ad eandem unitatem servandam, strictiusque colligendam prudenter institutum est ne quis nisi ab Episcopis simul adunatis, & collectis ordinaretur. Secundo ut divina Gratia, quæ in iis ordinationibus maxime necessaria est, magis appareat. Cum enim promiserit Christus, ubi duo vel tres congregati fuerint in ejus nomine, se in medio eorum futurum, consentaneum visum est, ut in nomine Christi, id est auctoritate Metropolitanæ, vel alterius potestatem habentis, duo vel tres Episcopi congregentur, ut ordinationem futuri Antistitis perficiant. Tertio ne in te tanti momenti, quæta Episcopalis est ordinatio unius iudicio cum periculo fidei fideretur, & ambitioni exinde, ac tyrannicæ cuidam potestati via aperiretur: Nam, ut ait Anacletus & post eum Isidorus Hispanensis, Rabanus Maurus Concilii Aquisgranensis Patres & alii, quod Episcopus non ab uno, sed à cunctis consensu, aut presentia Comprovincialium est ordinandus, & non minus quam à tribus, cæteris consentientibus institueret Domino, fieri jubetur, ne aliquid contra fidem Ecclesie, unius autoritas moliretur, & regula, vel fides confunderetur credentium. Consentit Syricus vetans, ne unus Episcopus Episcopum ordinare presumat propter arrogantiam, ne futurum beneficium præstitum videantur. Quæ ultima verba habentur etiam in Epistola Innocentii I. ad Victorium Rotomagensem. Quarto, quia ut docet S. Gregorius in ipsis rebus spiritualibus, & sapienter, & mature disponantur, & exemplum trahere à rebus Cardinalibus possumus. Certè enim dum conjungia in mundo

modo celebrantur conjugari quique vocantur, ut quia in via iam conjugii præcesserunt, in subsequen-
tia quoque copula gaudio miscantur, cur non ergo,
& in hac spirituali ordinatione, qua per sacrum mi-
nisterium homo Deo conjugitur, tales conveniant,
qui vel in profectu ordinati gaudeant, vel pro ejus
custodia Omnipotenti Deo preces pariter fundat.

1. Nota Lector, quod plures alias mysticas signifi-
cationes omnium Rituum Episcopalis consecrationis
exhibet, & latè invenies apud Gerundum, doctum
quidem Authorem ex Societate I E S V, de Episco-
po, tom. 2. lib. 8. disput. 13. cap. 3. cum seq. sed ex in-
dustria illas hic adducere nolui, contentus tantum
eo, quæ notat Socolovius profere, nam liber Patris
Gerunde facile invenitur; non autem Socolovii, vide
etiam Petrum Gregorium Tholofanum in Synag.
Juris univers. lib. 15. cap. 12. num. 38. cum seqq. & hæc
dicta sufficiant circa præsentem Tractatum de Con-
secratione Episcopali, quem post tot exhantlatos
labores in Theologia Morali ultimo loco scripsi, an-
num agens sexagesimum novum. Faxit Deus, quod
qui tantos libros scripsi, in uno vitæ libro, scrip-
tus sim.

RESOL. CXXVI.

In quo sensu Episcopus, quando consecratur vocat Pontifex Vicarium D. Petri, & an dicta verba sint in Pontificali corrigenda? Ex p. 12. tract. 3. & Misc. Resol. 1.

1. R Espondeo, quod Paulus Lopus de Sedium Patriarch. erecti. cap. 15. n. 13. Franciscus del Castillo in 4. sent. tom. 2. disp. 15. q. 4. numero 23. Cardin. Baronius, tom. 9. anno 740. in nota marginali, & Cardinalis Bellarminus lib. 2. de Reform. Pontificali. cap. 17. docent talem loquutionem esse impropiam: nam vox Vicarius supponit subjectionem ejus, cujus vires geruntur; nam est officium subalternum, ut observat Baldus cons. 333. num. 2. lib. 1. & idem Vicarius proprie loquendo, minor est eo, cujus est Vicarius, ut docet Becanus Opusc. de Prim. Regis Angliæ, part. 2. cap. 1. num. 4. & etiam ipsimet Hæretici, Bodinus de Republica lib. 1. cap. 9. n. 127. Gasp. Rovius in Commentario Juridico Hispanico Politico ad legem Regum Germanorum, cap. 11. sect. 11. num. 4. & Rein-king de regimine Seculari, & Ecclesiastico lib. 1. Class. 3. cap. 9. num. 307. Unde rectè Doctores inclyti Muri Sorbonici, ut patet apud Duvallium De Roman. Pontif. part. 1. quest. 2. damnarunt quandam propo-
sitionem M. Antonii de Dominis, asserentis Spiritum Sanctum esse Vicarium Christi in regimine Ecclesiæ; non talis propositio redolet hæresim Macedonianam, in verbo Vicarii, nam, ut dictum est, Vicarius minor, seu inferior est eo, cujus & Vicarius: Ex hoc sequitur ut optime observat Ioan. Driedonic. tom. 1. lib. 4. cap. 3. part. 1. Mendoz. in quodlibet quest. 4. scholastica num. 2. Pontificem non esse dicendum Vicarium Divi Petri, cum Summus Pontifex, in regimine Ecclesiæ, non sit minor, nec inferior D. Petro, sed æqualis. Et ideo Divus Bernardus lib. 2. de Considerat. cap. 8. vocavit Eugenium Papam, potestate, Petrum; quod negat Calvinus lib. 4. Instit. cap. 6. §. 8. & alii hujus farinae homines: contra quos, & solidè insurgit Suarez contra Regem Angliæ lib. 3. cap. 12. & 15. per totum, & Duval-
lius, ubi supra de Rom. Pontif. part. 2. quest. 7. Ergo non est Romanus Pontifex, vocandus Vicarius, sed successor Petri; & idem Patres, & Concilia loquentes de Pontifice, vocant illum Vicarium Christi, & suc-
cessorem D. Petri, sic loquitur D. Thomas lib. 1. con-

tra Gentes, cap. 33. & lib. 1. de Regim. Princ. cap. 14. & alii Patres, quorum ad fatietatem possem huc no-
mina adducere, sed sufficit mihi tantum verba Conci-
lii Florentini proferre, ubi sic asseritur. *Definitum Pon-
tificem Romanum successorem esse Divi Petri Principis
Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ec-
clesiæ Caput.* Vide quomodo Concilium, quando lo-
quitur de Pontifice, in ordine ad Christum vocat illum
ejus Vicarium, quando vero loquitur de Pontifice in
ordine ad Petrum, vocat ejus successorem, unde in
cap. fin. de Translatione Episc. vocatur Pontifex succe-
ssor D. Petri, & Vicarius Iesu Christi. Ergo ex his
Pontificem non esse vocandum Petri Vicarium aperte
patet: & ideo talis loquutio videtur in Pontificali à
Sanctissimo corrigenda, tum quia est loquutio im-
propria, ut tenent Castillo, Baronius, & Bellarminus
locis citatis: tum etiam, ne præbeat occasio hære-
ticis asserendi, *Summum Pontificem esse inferiorem D.
Petri*; & ideo illa terra peltis Ecclesiæ M. Antonius
de Dominis, olim Archiepiscopus Spalatenfis, lib. 4.
cap. 1. num. 4. tenet, Pontificem esse D. Petri purum
Ministrum, & substitutum, & idem inferiorem, nixus
authoritate asserentium, & vacantium Summum
Pontificem D. Petri Vicarium.

2. His tamen minimè suffragantibus, inhærendo
vestigiis Pii V. & Clem. VIII. existimo nullam à San-
ctiss. D. N. in dictis verbis Pontificali correctionem
adhibendam esse: nam aliter essent corrigendi S. Can-
ones, Concilia Generalia, & S. Patres. Probatur,
nam ego invenio hæc verba, quibus utitur Pontifica-
le, delumpta esse à Sacris Canonibus, & sic in cap.
non quales, q. 1. Nicolaus Papa ad Melchiam Impera-
torem sic ait: [Non quales Sacerdotes Domini sint, sed
quid de Domino sint, sed quid de Domino loquan-
tur est vobis magnopere prævidendum, nec in Vi-
cariis D. Petri Apostoli vobis est attendendum qui
sint, sed quod pro salute vestra satagant.] Et in cap.
Ego Ludov. dist. 63. Summus Pontifex vocatur etiam
Vicarius D. Petri. Sed textus aureus in favorem Pon-
tificalis invenitur in cap. Quoties, q. 7. in quo adest
formula Iuramenti à schismate redeuntium sub istis
verbis: [Spondeo sub Ordinis mei casu, & apathe-
matis obligatione, atque promitto tibi, & per te S.
Petro Apostolorum Principi, atque ejus Vicario Bea-
tissimo Gregorio, vel successoribus ipsius me nun-
quam quorumlibet suasionibus, vel quocumque alio
modo ad schisma reverfurum.] quæ quidem verba
sunt ipsissima cum verbis appositis in Pontificali, de
quibus nunc est quæstio, an sint corrigenda, nec ne;
quæ quidem à dicto Canone delumpta fuisse reor.
Deinde ego observo, non solum apud Sacros Cano-
nes, sed etiam apud Concilia Generalia Summum
Pontif. D. Petri Vicarium vocari: unde Philippus
Presbyter Legatus Cælestini Papæ, sic loquitur ad
Patres Concilii Ephesini, tom. 2. cap. 16. *D. Petri Ordina-
rius, Successor, & Vicarius, sanctus, Beatissimusque
Papa, & Episcopus noster Cælestinus, nos suos pro se,
quasi Vicarios ad hanc Synodum misit.* Et in Conc. Tici-
nen. sub Joan. VIII. tom. 3. Concil. p. 2. sic habetur. *In
Ecclesia Romana Apostolorum viget successio & Romani
Pontifices Principum Apostolorum Petri, & Pauli Vi-
carii sunt.* S. Bonif. Archiep. Moguntinus ut patet in
Conc. Gall. tom. 2. art. 723. & Ludovicus Pius in De-
creto Confirmationis donationum Avitarum an. 817.
vocatur Pontifex Vicarios D. Petri. Et tandem
etiam Sancti Patres hoc titulo Summos Pontifices de-
corarunt: Et idem D. Bernard. licet lib. de Considerat.
cap. 8. vocaverit Pontificem Vicarium Iesu Christi,
tamè in Ep. 83. vocat illum etiam Vicarium D. Petri,
nam exponens illa verba D. Pauli: *Omnis anima pote-
statibus subdita sit*, sic effatur ad Conradum. *Hanc*